

A pénzügyi válsággal kapcsolatos tapasztalatokra reagálva szabályzatok megalkotására került sor, melyekkel a csődhelyzettel fenyegetett bankok felszámolása a jövőben az adófizetők bevonása nélkül is lehetséges. Az eddigiek helyett a részesedéssel rendelkezőknek és a bank hitelezőinek is vállalni kell majd a részüket a veszteségből csőd vagy fenyegető csőd esetén a felszámolás során.

1. Jogsabályi háttér:

2015 január 1-én életbe lépett az európai parlament és a tanács 2014/59 számú, a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról szóló irányelve (BRRD-Bank Recovery and Resolution Directive) és a hitelintézeteknek és bizonyos befektetési vállalkozásoknak az Egységes Szanálási Mechanizmus keretében történő szanálására vonatkozó egységes szabályok és egységes eljárás kialakításáról szóló EU rendelet (SRM-rendelet). Ezek minden tagállam részére egységes szabályozást nyújtanak a válság megelőzésére és a bankok válságkezelésére.

A BRRD nemzeti jogba való átültetése a bankok szanálásáról és felszámolásáról szóló osztrák szövetségi törvényen (BaSAG) keresztül történt. A BaSAG az osztrák Pénzügyi Felügyeletnek („FMA”), mint eljáró hatóságnak eszközöket biztosít az instabil bankok szanálásához vagy felszámolásához a szisztémás kockázatok féken tartásának céljából.

Az egyik fontos felszámolási eszköz a hitelezői részvállalást érinti: Az ún. „Bail-in” keretében az FMA az intézetek vagy vállalkozások adósságait többek között teljes mértékben „leírhatja”.

2. Szanálási eszközök:

A szanálás célja a kritikus funkciók folyamatosságának biztosítása, a pénzügyi stabilitásra tett jelentős negatív hatás elkerülése, a közösségi eszközök védelme, a betétesek és befektetők védelme, valamint az ügyfelek pénzének és értéktárgyainak védelme.

A BaSAG feltételeket egységesít, melyek együttes teljesítése szükséges ahhoz, hogy az FMA szanálási eljárást indítson:

- A bank fizetéseképtelen vagy a fizetéseképtelensége valószínű
- Józan mérlegelés szerint nincs kilátás arra, hogy a magánszektor vagy felügyelő hatóságok (pl. korai beavatkozási eszközök) alternatív eszközei által a fizetéseképtelenséget megfelelő időn belül elhárítsák
- A szanálási eszközök a köz érdekében szükségesek

A fenti feltételek teljesítésekor megindításra kerül a szanálási eljárás. Ekkor a szanálási hatóságnak az alábbi szanálási eszközök állnak rendelkezésére:

- Vagyonértékesítés (sale of business)

A szanálás alatt álló intézmény által kibocsátott tagsági részesedések, vagyoni értékek, jogok vagy kötelezettségek teljes vagy részbeni átruházása egy bizonyos vásárló részére. Ha a részvényesek és hitelezők érintettek a vagyonértékesítés során, akkor velük szemben egy másik, fennálló intézmény fog állni.

- Áthidaló intézmény (bridge institutions)

A szanálási hatóság a tagsági részesedéseket vagy a bank összes vagy egyes eszközeit, forrásait, jogait kötelezettségeit egy ún. áthidaló intézményre ruházza át. Ez a bankot korlátozhatja a hitelezőkkel szembeni fizetési -és szállítási kötelezettségeiben, ill. a banki részesedés értékét csökkentheti.

- Eszközelkülönítés (asset separation)

Az intézkedés során a szanálási hatóság elrendelheti, hogy a szanálás alatt álló intézmény vagyoni értékeit, jogait vagy kötelezettségeit egy vagy több, kimondottan a vagyonkezelés céljából alapított társaságra ruházza át (leépítési egység). Ennek során a vagyoni értékeket úgy kell kezelni, hogy értékük a későbbi értékesítésig vagy végelszámolásig maximalizálódjon. Hasonlóan, mint a vagyonértékesítés során, a hitelezővel az átruházás után egy új adós áll szemben.

- Hitelezői feltőkésítés (Bail-in)

A szanálási hatóság a bank pénzügyi eszközeit és a bank elleni követeléseket részben vagy teljes egészében leírhatja vagy saját tőkére (részvény vagy egyéb tagsági részesedés) alakíthatja át annak érdekében, hogy a bankot ezáltal stabilizálja; a veszteségeket leírja és feltőkésítse.

A szanálási eszközök a szanálási hatóság által önállóan vagy együttesen alkalmazhatóak. Az eszközelkülönítést azonban a szanálási hatóság csak egy másik szanálási eszközzel együtt alkalmazhatja.

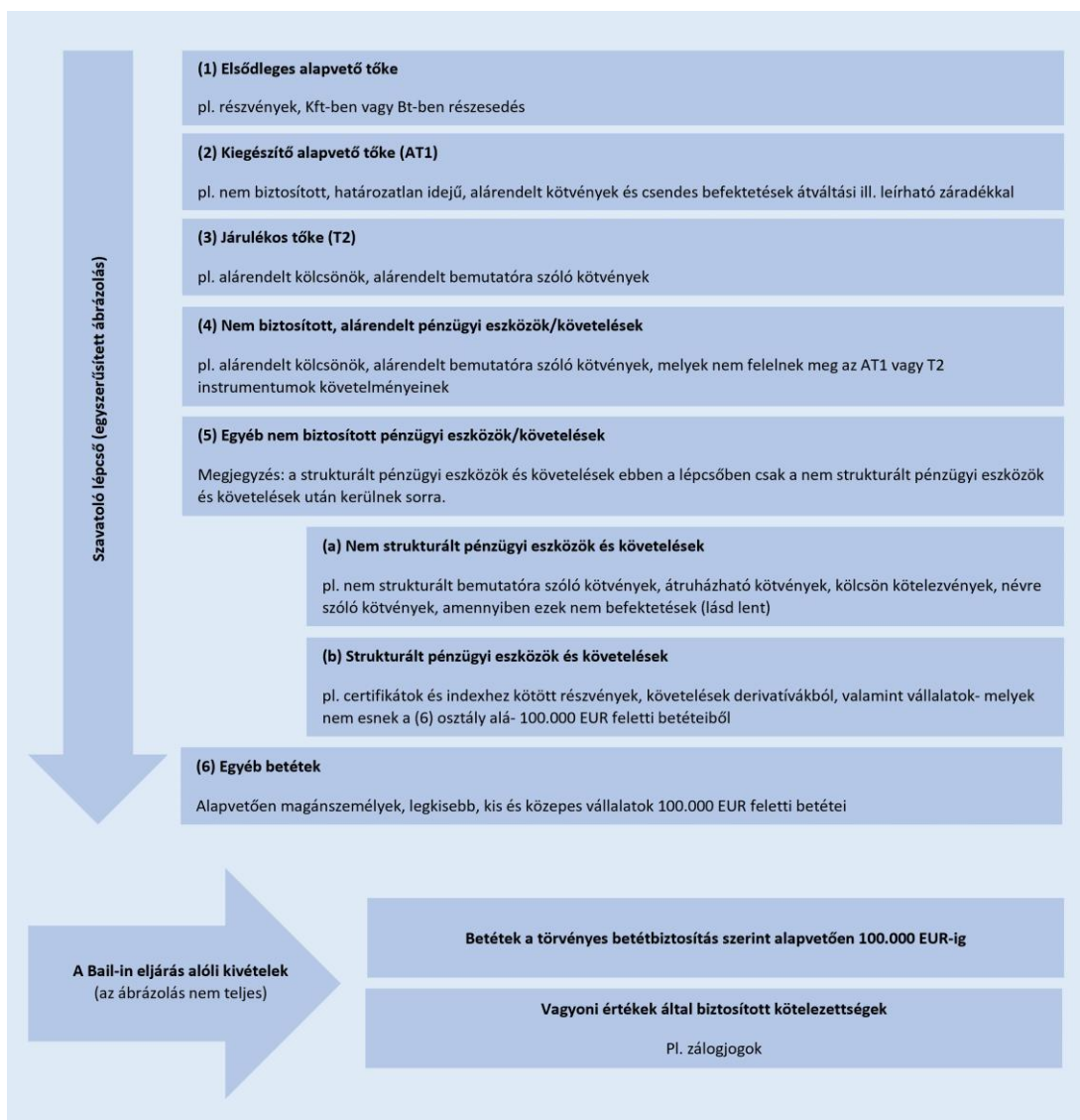
3. A hitelezői feltőkésítés, mint szanálási eszköz („Bail-in“)

A legfontosabb szanálási eszköz a BaSAG-ban az ún. „Bail-in”. Ez szavatolja, hogy elsőként a tulajdonosok (pl. részvényesek) és a nem biztosított hitelezők viseljék a szanálás alatt álló intézmény veszteségét és a stabilizálási költségeket, nem pedig az állam vagy az adófizetők. A „Bail-in” során egyrészt a bank részvényeseinek meglévő részesedéseit százalékosan redukálják vagy teljesen leírják, másrészt hitelezőknek részben vagy teljesen le kell mondaniuk a követelésükről és ezért cserébe adott esetben tulajdonjogot szerezhetnek a bankban. Ez az idegentőke átalakítása saját tőkére a bank feltőkésítésére szolgál.

A „Bail-in” több hitelezőcsoportot különböztet meg. Amíg egyes hitelezők a „Bail-in”-ből teljesen kizárásra kerülnek, addig mások egy pontosan meghatározott sorrend szerint (ún. „veszteségviselési” vagy „szavatoló” lépcső) kerülnek bevonásra. A veszteség viselése lépcsőzetesen történik, ez azt jelenti, hogy a következő lépcső hitelezői csak akkor kerülnek bevonásra, ha az előző lépcső hitelezői igényei nem fedezték a veszteséget.

A „Bail-in” során a pénzügyi intézményeket és a követeléseket különböző osztályokba sorolják és ezek egy törvényes rangsor szerint kerülnek felelősségre vonásra (ún. szavatoló lépcső). A különböző osztályok részvényesei és hitelezői az alábbi szabály szerint érintettek:

A veszteség viselése lépcsőzetesen történik. Csak ha egy adóssági osztály teljes mértékben bevonásra kerül és ez nem elég a bank stabilizálásának érdekében a veszteség kompenzálására, akkor lehet csak a szavatoló lépcső következő osztályának kötelezettségeit leírni vagy átalakítani.

4. A szanálási intézkedések hatása a hitelezőkre

Az, hogy érintik-e a hitelezőket a szanálási intézkedések, az az elrendelt intézkedések mértékétől és attól is függ, hogy melyik osztályba (lásd fent) tartozik a pénzügyi eszközük vagy a követelésük.

Ha a szanálási hatóság a szabályok alapján egy intézkedést rendel el, a hitelező egyedül az intézkedések meghozatala miatt nem mondhatja fel a pénzügyi eszközét vagy a követelését és nem érvényesíthet egyéb szerződéses jogokat. Ez addig érvényes, amíg a bank a pénzügyi eszközökből és követelésekből fennálló fő teljesítési kötelezettségének, beleértve a fizetési és teljesítési kötelezettséget, eleget nem tesz.

Ha a szanálási hatóság elrendeli az intézkedéseket, a részesedéssel rendelkezők és hitelezők befektetett vagyonának teljes elvesztése lehetséges.

A részesedéssel rendelkezők és pénzügyi eszközök és követelések hitelezői ezzel a pénzügyi eszközökre és követelésekre fordított vételárat és az adásvétellel kapcsolatos költségeket teljes mértékben elveszíthetik. Egy banki szanálás esetén a részesedéssel rendelkezők és hitelezők azonban nem szabad, hogy rosszabb helyzetbe kerüljenek, mint egy hagyományos felszámolási eljárás során.

Ha a szanálási intézkedések mégis oda vezetnek, hogy a részesedéssel rendelkezők vagy hitelezők rosszabb helyzetbe kerülnek, mint egy átlagos felszámolási eljárás során, akkor a részesedéssel rendelkezőknek vagy hitelezőknek kiegészítési igényük keletkezik.

Tájékoztató a banki szanálásról és a hitelezői feltőkésítésről

5. További információk

Az Osztrák Nemzeti Bank és az Osztrák Pénzügyi Felügyelet által közzétett információk az Ausztriában hatályos helyreállítási és szanálási szabályokkal kapcsolatban:

Osztrák Nemzeti Bank:

<https://www.oenb.at/finanzmarkt/drei-saeulen-bankenunion/einheitlicher-abwicklungsmechanismus.html>

Osztrák Pénzügyi Felügyelet:

<https://www.fma.gv.at/bankenabwicklung-in-oesterreich/>